

потоками, прорахувати найкоротші шляхи, тощо. Отриманий в результаті варіант вимагає знесення кількох малоповерхових будівель, які давно потребують капітального ремонту. Приймається рішення – малоцінний фонд знести. Але виявляється, що запропонована під знос забудова є унікальною, що має важливе історико-культурне та архітектурно-містобудівне значення. А ще саме прокладений шлях заважає міграції тварин, які мешкають поруч із забудовою. Але з'ясовується все це пізніше, коли проект вже розроблено і рішення про знос цінної забудови практично прийнято. Очевидно, що якби було проведено повноцінне передпроектне обстеження, на його основі прийнято комплексне передпроектне рішення, на базі якого побудовано структурно-функціональну програму, то таке навряд чи могло статися.

Таким чином, приступаючи до вирішення того чи іншого проектного завдання, архітектор повинен виходити з того, що не можна порушити те цінне, що відрізняє дане середовище та є його родзинкою. І ця установка має бути відправною і для передпроектного дослідження, і для процесу самого проектування.

Список використаних джерел

1. Асс Е.В. Середова типологія і міський дизайн. – 1984. / Дизайн міського середовища. Типологічні аспекти: Праці ВНПТЕ. Серія Технічна естетика; Вип. 44.
2. Глазичев В.Л. Соціально-екологічна інтерпретація міського середовища. – 1984.
3. Каганов Г.З. Формування міського середовища (питання теорії). – 1987. / Теорія і історія архітектури: Оглядова інформація / ВНПТЕ; Вип. 3.

УДК 75

КОЛОРИСТИЧНІ КОМПОЗИЦІЇ В АРХІТЕКТУРІ

Гопцій О.Б. канд. екон. наук, доцент, Анопрієнко О.О. здобувач ВО

Державний біотехнологічний університет

У роботі наведено основні правила та композиційні прийоми в живописі, які є актуальними і для колористичних композицій в оздобленні української народної архітектури.

Композиція в живописі – це взаємне розташування елементів твору, яке має викликати у глядача відчуття єдності, цілісності й гармонії. Це структурна основа ілюстрації, малюнка, картини, зв'язок елементів на полотні одне з одним. Композиція базується на принципах сприйняття і тісно пов'язана зі змістом картини, характером розкриття художнього образу, авторською ідеєю і призначенням твору [1].

Закони, принципи і правила композиції сформовані на основі закономірностей сприйняття людиною дійсності й світового художнього досвіду.

В образотворчому мистецтві композиція відповідає за грамотне розподілення елементів (об'ємів, кольорів, фігур, предметів, світла й тіні, деталей та напрямків тощо). Це своєрідний скелет твору, за допомогою якого він набуває завершеності, цілісності, взаємозв'язку всіх елементів та підпорядкування їх основних ідей картини.

Тож основними елементами композиції є форма, малюнок, колір та інші.

Робота художника над композицією включає в себе декілька послідовних етапів. Це пошук теми твору, визначення ідеї картини, вибір сюжету, підбір формату, розміру полотна і техніки виконання. Після цього слід створити структуру ліній майбутнього твору, знайти найвиразніші й характерні пози персонажів, визначитися зі стилізацією картини. Далі – допрацювати рівновагу кольорових і тональних плям у картині, ритм елементів. Наостанок можна підсилити смисловий і композиційний центр, характер та кількість деталей тощо.

Найпростіші композиційні схеми демонструють класичні картини. У них всі елементи композиції покладено в геометричні форми: квадрат, прямокутник, овал, коло, трикутник.

Композиція може бути замкненою (всі елементи прагнуть в середину, до центру й оточені з усіх боків невеликим пустим простором) або розімкнутою (всі елементи прагнуть вирватися за межі картини, вони можуть частково виходити за краї зображення або торкатися їх). У будь-якій картині художник прагне побудувати композицію таким чином, щоб зображувані об'єкти знаходилися в найвиразнішій формі.

Усе зайве на картині відкидається, на полотні залишається лише те, що дійсно необхідне і є головним об'єктом твору. Для досягнення такого ефекту й побудови композиції існують певні правила. Серед них можна виділити шість (рис. 1).

Греки вважали, що для досягнення ідеальності в композиції твору елементи повинні розташовуватися за золотим перетином. У живопису це правило виявляється так: прямокутне полотно поділяється на частини двома вертикальними і двома горизонтальними лініями в пропорції 1:1,618. Головні елементи малюнка повинні знаходитися у точках перетину цих ліній, щоб твір виглядав гармонійно та красиво.

Рис. 1. Правила композиції

Щоб створювати гармонійні картини, необхідно знати також композиційні прийоми, серед яких виділяють сім, які представлені на рисунку 2.

Типи композиції, її прийоми можна розглянути на прикладі деяких творів мистецтва. Так, якщо поглянути на відому картину Яна ван Ейка «Портрет подружжя Арнольфіні», можна побачити, що її елементи рівномірно заповнюють простір, не перекривають одне одного, розміщуючись нижче або вище на полотні. Цей тип композиції бере свій початок в епоху Ренесансу. Твори цього типу складаються з двох планів: добре розвиненого переднього плану з певною дією і другого плану з архітектурним чи природним пейзажем [2].

Побудувати простір композиції можна також за допомогою кольору. Прикладом цього прийому є картина Михайла Врубеля – «Бузок». Тут задачу композиції художник вирішив тільки за допомогою кольору (зображення людини на передньому плані та квітучого бузку – на другому).

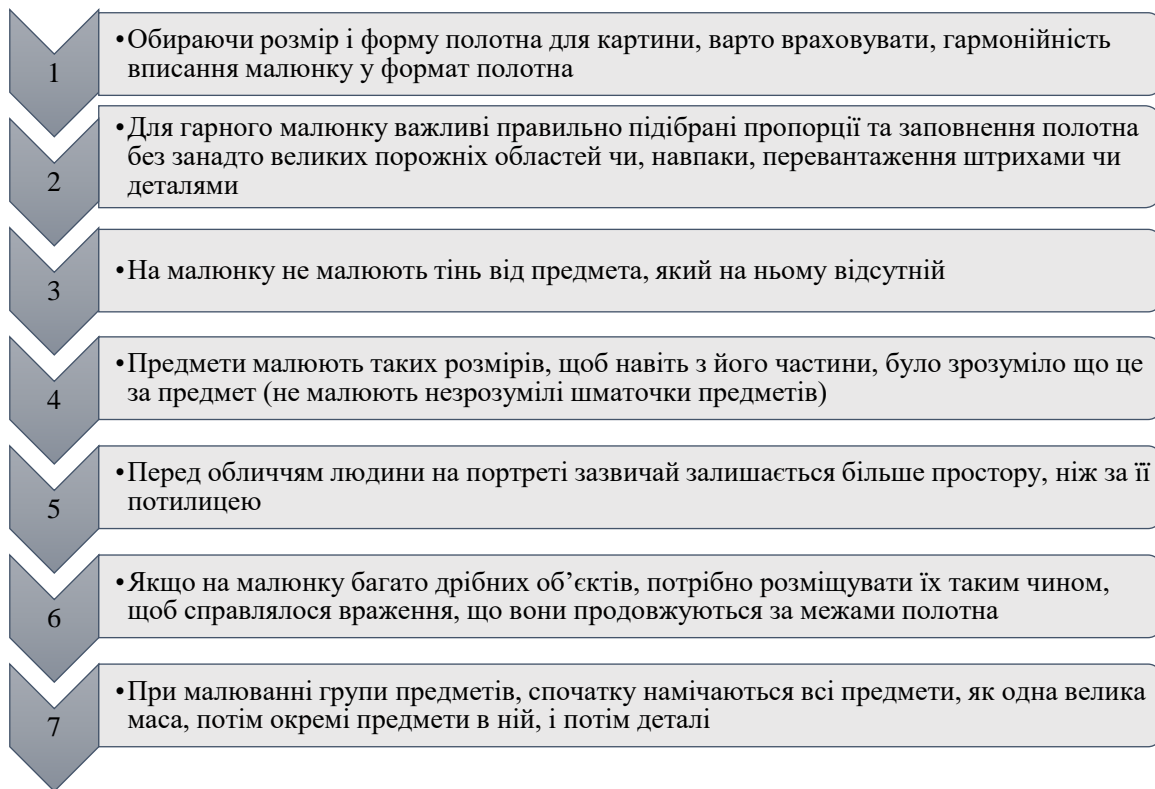

Рис. 2. Композиційні прийоми

Розуміння правил і прийомів композиції дозволяє не лише правильно вибудувати елементи картини, а й робити досконалі фотографії, адже композиційні тонкощі цих видів мистецтва практично не відрізняються.

Отже, наведені основні правила та композиційні прийоми в живописі широко використовуються в колористичних композиціях оздоблення української народної архітектури.

Список використаних джерел

1. Крюкова Г.О., Мостовщикова Д.О. Теоретичні основи композиції в образотворчому мистецтві. Двадцята всеукраїнська практично-пізнавальна інтернет-конференція. URL: <https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/50-dvadtsyata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/467-teoretichni-osnovi-kompozitsiji-v-obrazotvorchomu-mistetstvi>.

2. Арт-студія «Ліхтарик». URL: <https://lihtaryk.com.ua/>.